

Uredništvo - uprava, Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 4001-4004. Mesečna naročnina 25 lir, za inostranstvo 40 lir. — Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.294 za inserate. — Izključno zastopstvo za oglaševanje in izdajanje: UPI S. A. Milano. Rokopisov ne vračamo.

SLOVENE

APRIL 1944

14

PETEK

Die Abwehrschlacht im Osten

Absetzbewegungen an der Krim - Neue deutsche Stellungen nordwestlich Odessa - Bolschewistische Kräfte nordwestlich Brody zerschlagen - Feindlicher Vorstoss im Raum von Nettuno abgewiesen - 51 USA-Flugzeuge bei Angriff auf Nord- und Mitteldeutschland abgeschossen

Aus dem Führerhauptquartier, DNB 13. 4. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Im Nordteil der Krim und in der Landenge nordöstlich Feodosia wehren deutsche und rumänische Divisionen die unseren Absetzbewegungen scharf nachdrängenden Bolschewisten in erbitterten Kämpfen ab. Schlachtfliegerverbände vernichteten dort in den beiden letzten Tagen 82 sowjetische Panzer. Eine Schlachtfliegerstaffel unter Hauptmann Ruffner hat sich hierbei besonders hervorgetan. Nordwestlich Odessa haben unsere Truppen auf dem Westufer des Dnepr befehlsgemäss ihre neuen Stellungen eingenommen. In den Kämpfen der letzten Tage zeichneten sich dort die unter dem Befehl des Generals der Infanterie von Foerster stehenden Truppen in Angriff und Abwehr besonders aus.

Nordwestlich Jassy setzten deutsche und rumänische Verbände die Säuberung des an den Vortagen gewonnenen Geländes fort. Sie vernichteten einige feindliche Kampfgruppen und weissen Gegenangriffe der Bolschewisten ab. In der östlichen Bukowina kam es in einigen Abschnitten zur Gefechtsberührung mit feindlichen Aufklärungskräften.

Zwischen dem mittleren Dnepr und dem Raum nordwestlich Brody zerschlugen deutsche und ungarische Truppen bolschewistische Kräftegruppen. In den schweren Kämpfen der letzten Wochen hat sich hier die brandenburgische 208. Infanteriedivision unter Führung von Generalmajor Piekenbrock hervorragend bewährt. In den Ruinen von Tarnopol verteidigt sich die heldenhaft kämpfende Besatzung verbrissen gegen den mit überlegenen Infanterie- und Panzerkräften weiter angreifenden Feind.

Im Kampfraum von Kowel warfen unsere Truppen die Sowjets bei örtlichen Angriffen zurück und schlugen feindliche Gegenangriffe unter Vernichtung einer grosseren Anzahl Panzer ab.

Im Landekopf von Nettuno wurde ein von starker Artillerie unterstützter feindlicher Vorstoss abgewiesen. Fernkampflinien bekämpfte das Hafengebiet von Anzio und Nettuno und zerstörte feindliche Schiffsansammlungen. Verbände deutscher Kampf- u. Schlachtflugzeuge griffen bei Tag und Nacht Munitions- und Betriebsstofflager im Raum von Anzio an. Starke Explosionen und Grossbrände wurden in den Zielräumen beobachtet.

An der Südfront wurden bei lebhafter beiderseitiger Späh- u. Stosstropfaktivität erneut mehrere Stützpunkte des Gegners vernichtet und eine Anzahl Gefangener eingebracht.

Bei Angriffen nordamerikanischer Bomber gegen das südöstliche Reichsgebiet und bei einem Vorstoss feindlicher Jagdverbände nach Nord- u. Mitteldeutschland wurden gestern 51 nordamerikanische Flugzeuge, darunter 38 viermotorige Bomber abgeschossen.

Einige britische Flugzeuge warfen in der vergangenen Nacht Bomben auf das Stadtgebiet von Osnabrück.

Schnelle deutsche Kampfflugzeuge griffen Ziele im Raum von London an.

Obrambna bitka na vzhodu

Umikalni premiki na Krimu - Novi nemški položaji severno-zahodno od Odese - Boljševiške sile severno-zahodno od Brodija razbite - Sovražni sunek na področju Nettuna odbit in srednje Nemčijo

Führerjev glavni stan, 13. aprila. DNB

Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja: V severnem delu Krima in na ožini severno-zahodno od Feodosije so nemške in romunske divizije odbile v ogroženih bojih boljševike, ki so ostro pritiskali za našimi umikalnimi premiki. Oddelki bojnih letal so tamkaj v zadnjih dveh dneh uničili 82 sovjetskih oklepnikov. Neka jata bojnih letal pod poveljstvom stotnika Ruffera se je pri tem posebno odlikovala. — Severozahodno od Odese so naše čete po ukazih zavezale nove položaje na zapad. obrežju Dnepr. V bojih zadnjih dni so se tamkaj v napadu in obrambi posebno odlikovale čete pod poveljstvom pehotnega generala von Foerstera.

Severozahodno od Jassija so nemški in romunski oddelki nadaljevali čiščenje v prejšnjih dneh osvojenega ozemlja. Uničili so nekaj sovražnih bojnih skupin in odbile boljševiške protinapade. V vzhodni Bukovini je prišlo v nekaterih odsekih do spopadov s sovražnimi izvidniškimi silami.

Med srednjim Dnestrom in področjem severozahodno od Brodija so nemške in madžarske čete razbile boljševiške bojne skupine. V težkih bojih zadnjih dni se je tukaj odlično izkazala brandenburška 208. pehotna divizija pod poveljstvom generalnega majorja Piekenbrocka. V razvalinah Tarnopola se brani junaško se boreča posadka zagrizena proti sovražniku, ki nadalje napada z nadmožnimi pehotnimi in oklepniškimi silami.

Na bojišču pri Kovelju so naše čete pri krajevnih napadih vrgle Sovjete nazaj ter odbile sovražne protinapade in pri tem uničile večje število oklepnikov.

Na Nettunskem predmestju je bil odbit sovražni sunek, podprt z močnim topništvom. Daljnostrelno topništvo je obstreljevalo luško področje Anzia in Nettuna ter razpršilo sovražne ladje, ki so se zbirale.

Oddelki nemških bojnih in borbenih letal so napadali na področju Anzia podnevi in ponoči skladišča streliva in pogonskega goriva. Močne eksplozije in vneložari so bili opazovani na področjih ciljev.

Na južnem bojišču je bilo pri živahnem obojestranskem delovanju izvidniških in udarnih oddelkov ponovno uničenih več sovražnikovih oporišč in dovedenih večje število ujetnikov.

Pri napadih severnoameriških bombnikov proti južnozahodnemu ozemlju Nemčije in pri sunku sovražnih lovskih oddelkov proti severni in pa srednji Nemčiji je bilo večeraj sestreljenih 51 severnoameriških letal, od tega 38 štirimotornih bombnikov.

Nekaj angleških letal je vrglo v pretekli noči bombe na mestno področje Osnabrücka.

Hitra nemška bojna letala so napadla cilje na področju Londona.

Mirno nemško zaupanje v zmago

Lizbona, 12. aprila. Znani zgodovinar in publicist profesor Alfredo Pimenta objavlja v nekem portugalskem časopisu pregled splošnega političnega položaja, v katerem prihaja do pomembnih ugotovitev.

»Dočim vladata izven Evrope ter ob robu naše celine nemir in nervoznost, ki spominjata na razpoloženje igralca rulete, ki je vrgel svoj zadnji denar na igralno mizo, opažamo, kako je v srečevanju oziroma, od katerega je odvisna rešitev tega dela zemlje, ohranil mir in razsodnost, ki pričata o edinstvenem razumevanju za sedanje dogodke in ki na navedeno vplivata. Dočim meče sovražnik deset in stotisoče ton bomb na mirna mesta, da bi razrušil moralo naroda, ki je pred Bogom in pred ljudmi postal branilec in zaščitnik Evrope, dela ta narod mirno, tiho trpi ter gleda s stisnjenimi zobmi, kako se rušijo njegove katedrale in gradovi, spomeniki in palače, stanovanjske hiše in koče. V neomajnem zaupanju v Führerja ne omahuje, temveč kuje v tihih besu orožje, ki bo nekoč razbilo sovražnika — kajti razbili ga bodo.«

O nesmiselnem bombnem terorju piše profesor Pimenta: »Ljudje se sprašujejo, čemu je potrebno to sistematično

in grozno uničevanje vseh kulturnih vrednot evropske celine, ko je vendar že dokazano, da s tem ni mogoče pomembno oslabil nemškega oboroževanja. Uničevanje radi uničevanja: to je povele, ki ga ubogajo strahovalni letalci.«

Profesor pravi, da si pač ni mogoče razložiti, čemu Angličje in Amerikanci nadaljujejo s tem uničevanjem, ki dejansko ni nikak dokaz junaštva in zaupanja v zmago, temveč je prejšnja posledica nesigurnosti, nervoznosti, razočaranja ter nezmožnosti.

»Le en moč« nadaljuje profesor Pimenta, »je točno napovedal ves razvoj. Ta moč je Winston Churchill. V govoru pred letom in pol, ali pred dvema letoma, ki so ga prenašali po vsem svetu je dejal: Največjo nevarnost za zavezniške pomeni podaljšanje vojne, kajti to nam lahko prinese razliko v naziraju, omajanje junaštva ter utrujenost. Te Churchillove besede so nepozabne. Dejansko traja vojna za zavezniške že mnogo predolgo. Razlike v njihovih nazorih postajajo tako očitne, da je njih navajanje nepotrebno. Profesor Pimenta zaključuje: »Amerika in Anglija sta danes bolj oddaljeni od zmage, kot kdaj koli prej.«

Srbska uradna izjava o Nišu

Beograd, 12. aprila. Srbska vlada objavlja ob priliki angloameriškega bombardiranja Niša dne 5. aprila naslednjo uradno izjavo:

Na temelju uradno ugotovljenih dejstev je predstavljalo angloameriško bombardiranje mesta Niša dne 5. aprila tega leta izrazit strahovalni napad na civilno prebivalstvo. Razdiralne in zažigalne bombe, ki so padle na mestne predele, v katerih ni bilo nikakih vojaških ali gospodarskih ciljev, so zahtevale veliko število človeških življenj ter so povzročile pomembno stvarno škodo. Več sto hiš je bilo porušeni, med njimi tudi neka cerkev in neka bolnišnica. Ta strahovalni napad angloameriškega letalstva na odprto mesto, ki leži v državi, ki so jo angloamerikanci po gnali v vojno in o kateri še vedno trdijo, da so njeni zaveznički, je izzval v vseh slojih srbskega naroda soglasno obsodbo in zgražanje.

Srbska vlada dviga kot veren tolmач čustev svojega naroda pred vso svetovno javnostjo svoj glas proti tedi neba vpijoči krivici, ki so jo angloamerikanci zagrešili nad srbskim narodom, za čigar svobodo se domnevno bore. Dejansko pa uničujejo srbski narod tako s svojimi pogostimi strahovalnimi napadi na mirno prebivalstvo kot tudi s potuho zločinskimi Titovim tolpam, s katero hočejo izzvati v Srbiji državljansko vojno in medsebojno uničenje.

Učbenik za izdajalce

Madrid, 12. aprila. Badoglio je po poročilih nekega britanskega diplomata, ki je prisel iz Neaplja v Madrid, napisal knjigo, za katero se zdaj trga neko veliko ameriško založništvo. Rokopis je imel prvotni naslov »Moja pot v Rim«. Z izdavitvijo izkrajena pri Nettunu pa je bil Badoglio prisiljen, da ga je predelal ter ga naslovil »Moja pot k zavezniškom«. Založništvo noče čakati s tiskom, da bi Badoglio prisel v Rim. Pravi, da ni gotovo, kako dolgo bi to trajalo; s knjigo pa bi se vendar dalo dobro zaslužiti.

Imenovanje bivšega prestolonaslednika Umberta za italijanskega regenta je, tako poudarjajo, zgolj prazna in brezpomembna gesta.

Badoglio - plačanec Moskve

Milan, 13. aprila. Dejstvo, da je Badoglio priznal »vlado« boljševiškega tolovajskega kolovodje Broza, je izzvalo znova v vsej italijanski javnosti ogorčenje in zaničevanje napram temu izdajalskemu generalu. K poročilu o tem novem izdajalskem koraku Badoglija piše tisk, da dogovor z boljševikom Brozom kaže, da se Badoglio nahaja danes že popolnoma v rokah Moskve ter je tako popolnoma izgubil svojo svobodo delovanja. S tem novim izdajstvom se je Badoglio sedaj kot plačanec popolnoma podredil boljševiškomu gospodarstvu. Italijanski narod ne bo tega izdajstva Badogliju odpustil, kot mu ne bo nikoli odpustil njegovih dosedanjih zločinov.

Dolarski ček kot oblič

Berna, 14. aprila. Po uradnem švicarskem poročilu je ameriški poslanik v Bernu izročil vodji političnega departementa ček za milijon dolarjev, ki predstavlja prvi obrok odškodnine za škodo, ki je nastala pri bombardiranju Schaffhausena. Pač značilna ameriška rešitev: dolarski ček kot rešitev vseh posledic podlega zločina ameriškega letalstva. To »razčiščenje« schaffhausenskega primera označuje Rooseveltovo mišljenje. Z denarjem hoče uspraviti Svico ter njeno jezo vsled izgube nenadomestljivih vrednot ter krvi zahrbtno umorjenih žena in otrok.

Trebljenje tolovajev

Berlin, 12. aprila. Vkljub viharjem in pomladanskim poplavam so nemške in zavezniške čete uspešno nadaljevale svoja čiščenja komunističnih tolp na zapadnem Balkanu. Sovražnik je ob tej priliki na področju ene same armade v enem dnevu izgubil 392 mrtvih, 200 ujetnikov in preko 300 ranjenecov. Čete so v boju zaplenile en gorski top, nekaj sto pušk, več strojnih, številne konje, opremo oskrbovalne komore ter mnogo sanitetnega gradiva.

Berlin, 12. aprila. Komunistične tolpe so poskušale v južni Črni gori napasti razne kraje na neki važni cesti Nemške čete pa so jih skupno z domačimi črnogorskimi oddelki odbile. Tolovaji so med prazniki izgubili 132 mrtvih.

Zavednim Slovincem!

Pol leta je za nami, od kar je v najusodnejšem trenutku naše zgodovine vzel v svoje roke krmilo naroda naš prezident, div. general Leon Rupnik. Dobrega pol leta je komaj od tedaj, a pred seboj vidimo vendar toliko storjenega, toliko sado težkega in trudopolnega dela, da kaj sličnega v svoji preteklosti skoraj ne najdemo. Ob najtežji uri, ko »so ležali na tleh slovenstva stebri stari« se naš prezident ni ustrašil prevzeti nase zgodovinske odgovornosti. Ze ta korak sam, s katerim smo se uvrstili med narode, ki ob strani hbrabe in požrtvovalne nemške vojske prispevajo svoj delež v borbi proti komunizmu, zasluži vse priznanje. Toda ni ostalo samo pri besedah. V par mesecih se je dvignilo in organiziralo slovensko domobranstvo kot narodna vojska, ki hoče dokončno obračunati s komunizmom. V par mesecih so izpregledale in našle pravo pot široke plasti ljudstva, kar je dokazalo tudi splošno podpisovanje božične protikomunistične spomenice. Na vseh področjih je bilo izvršeno ogromno obnovitveno delo, naj omenimo samo socialno polje, kjer je mogla biti izrednim potrebam kos samo tako velkopotezna socialna akcija, kot je danes v teku in kakršne Slovenci še nismo poznali.

Vsi danes uživamo sadove tega trudopolnega dela. Zato dolgujemo svojemu prezidentu vso hvaležnost, hkratu pa tudi zaupanje v njegovo vodstvo in v delo, ki ga še namerava izvesti v bodočnosti. O tem svojem delu bo spregovoril naš prezident, general Leon Rupnik ljudstvu sam neposredno in sicer na zborovanju, ki se bo vršilo v nedeljo, 16. aprila ob 10 dopoldne v veliki Unionski dvorani. V daljšem govoru bo ožigal temne sile, ki so nas pahle v nesrečo, obračunal bo z napakami preteklosti in nam pokazal nove smerice za bodočnost. Vsi, ki hočete sodelovati pri bodočem gradilnem in obnovitvenem delu, udeležite se tega zborovanja, pridite poslušati besedo moža pod čigar vodstvom bomo gradili in ustvarjali.

Včerajšnji letalski boji nad Nemčijo

Berlin, 12. aprila. Dne 12. aprila je v opoldanskih urah priletel nad južozahodno Nemčijo manjši ameriški bombniški oddelk. Nad področjem Wiesbaden-Mainz ter severozahodno od Frankfurt ob Meni je prišlo do silovitih letalskih bojev z nemškimi lovci in rušilci. Več štirimotornih bombnikov so Nemci sestrelili.

Tudi nek slabši ameriški oddelk, ki je istočasno priletel v srednje Nemčijo, se je zapletel v boje s silami nemške protiletalske obrambe.

Berlin, 12. aprila. Izvedeli smo, da je danes opoldne prišlo do letalskih bojev med nemškimi lovci ter severnoameriški bombniki nad južnonemško mejo, zlasti na Neusiedlerskim jezerom ter nad vzhodnimi Alpami. Pri tem je bilo več štirimotornih bombnikov zbitih ali pa prisiljenih k zasilnemu pristanku.

Romunsko vojno poročilo

Bukarešta, 13. aprila. Romunsko vojno poročilo z dne 12. aprila se glasi:

Na severnem Krimu so se nemško-romunske čete po sridnih bojih, v katerih je sovražnik utrpel velike izgube, umaknile na nove položaje. Vzhodno od Dnestra-Limana je bil nadalje napadajoči sovražnik odbit s težkimi izgubami. V srednji Besarabiji in severno od Jassija so bili zavrnjeni vsi sovražni napadi, podprti z oklepniki. Napadi nemških oklepniških sil in romunskih oddelkov severno od črte Podul Iloae-Tg. Frumos se nadaljujejo in zavzetih je bilo večje število krajev in važno višinsko ozemlje. Sovražnik je na tem odseku utrpel izgube v ljudeh in gradivu.

Švedski list k Hullovi grožnji

Stockholm, 13. aprila. K Hullovi grožnji nevtralcem piše list »Helsingborgs Dagblad« v uvodniku, da bi morala Švedska s prelomom trgovskih odnošajev z Nemčijo utrpeti nepopravljive škodo in to ne glede na to, da se tak čin ne bi strinal s švedsko nevtralnostjo. Vrh tega bi bil tak ukrep s političnega vidika skrajno nevaren. Švedski list nadalje opozarja, da se celo Zedinjene ameriške države same niso bile držale pri urejevanju svojih trgovskih odnošajev vidikov, ki jih zagovarja Hull.

Ce bi bila zmagla zavezničev tako gotova, kakor to hočejo prepričati Zedinjene države, piše ob koncu ta list, polte pač ne bi utegnili trgovinski odnošaji nevtralcev z Nemčijo igrati kakšno posebno vlogo. Kar pa se tiče »demokracije«, za katero se angloamerikanci bore, no, je pač gotovo ena stvar: »Tisti, ki se bodo vrnili z bojišč te vojne, bodo postali vse mogoče, samo ne demokrati.«

Kratka poročila

Zagreb. Stanovanjske okraje mesta Zagreba so večeraj opoldne ponovno bombardirali angloameriški strahovalni bombniki. Nastala je škoda. Število človeških žrtev je majhno.

Stockholm, 12. aprila. Bivši grški kralj Jurij je prisel v Kairo. Zaradi krize v svoji emigrantski »vladi« je imel številne posvete.

Velike izgube angloameriškega letalstva

Berlin, 12. 4. DNB. Severnoameriški bombniški oddelki so v torek nadaljevali dnevne napade na Nemčijo, ki so jih pričeli že na veliko soboto. Znova so skušali razbiti nemško protiletalsko obrambo na ta način, da so se bombniki, ki so prileteli v več jatah, v raznih smereh bližali svojim ciljem. Tako je nek bombniški oddelk priletel preko severozahodne Nemčije, dočim si je nek drug močan oddelk izbral pot preko Vzhodnega morja ter je skušal doseči Nemčijo s severa. Oba oddelka, ki sta se hotela izogniti močno branjenemu berlinskemu področju, sta se hotela združiti nad spodajočo Odro. S seboj sta imela mnogo lovcov za dolge polete, ki so imeli nalogo štiti bombnike.

Vkljub velikemu številu lovcov pa so nemške protiletalske sile znova uničile mnogo bombnikov. Nemški lovski in rušilni oddelki so napadli sovražne roje že nad morjem, kjer so jim zadali prve izgube. Medtem ko so se posamezne nemške lovske jate zapletele v močne letalske boje s sovražnim lovskim spremetvom, je lahko večina nemških lovcov napadla sovražne bombnike. Ze nad severozahodno Nemčijo je postalo neštvo štirimotornikov žrtev silovitih nemških napadov. Tudi pri nadaljnjem poletu proti vzhodu so nemška lovska letala ta sovražni oddelk stalno napadala. Enako so napadli nemški lovci že nad morjem oddelk, ki je hotel preleteti Vzhodno morje.

S temi stalnimi težkimi napadi so prisilili Nemci mnoga sovražna letala, da so zasilno odvrkla bombe, tako da pri torkovem napadu ameriškega letalstva prav težko spoznamo, kje naj bi bilo njegovo pravo težišče. Letalska bitka je dosegla svoj višek, ko sta se ameriška oddelka združila ter stranjeno zapustila nemško ozemlje, leteč proti severozahodu. Zlasti na področju pri Rostocku ter nad otokom Fehmarn je prišlo do težkih letalskih bojev, v katerih so Amerikanci znova izgubili mnogo bombnikov. Teh izgub ni mogla preprečiti niti nova lovska zaščita, ki je priletela, da bi zmenjala storo.

Ako potegnemo črto pod velikonočno letalsko ofenzivo ameriškega letalstva, vidimo, da je sovražnik izgubil v njej najmanj 287 letal, od tega 232 štirimotornih

nih bombnikov. To visoko število sestreljenih bombnikov — v torek jih je bilo najmanj 105 — dokazuje, da tudi najmočnejše lovske opretnosti sovražnikovih bombniških jat ne more preprečiti napadov nemških lovcov. K verjetnim izgubam 2300 mož letalskega osebja moramo tudi tokrat pristeti izgube, ki jih je imel sovražnik nad morjem in ki jih ni mogoče točno ugotoviti.

Sovražniki že več tednov govore, da nemška protiletalska obramba ni več došla velikanskim naporom ameriške letalske ofenzive. Vedno znova pripovedujejo v tisku in radiu, da so nemške lovske jate skoraj popolnoma uničene ter da ne predstavljajo več nikake resne nevarnosti za ameriške letalce. Zlasti Amerikanci žonglirajo pri tem s fantastičnimi številkami o sestreljenih nemških lovcih. Novi nemški uspehi pa so brez dvoma najboljši dokaz o neresenosti teh trditvev.

Tudi vedno večja uporaba lovcov za dolge polete dokazuje, da hoče ameriško letalstvo na ta način čimbolj zmanjšati bombniške izgube. Te lovske predstavljajo v glavnem dvomotorni »Lightning« ter enomotorni »Thunderbolt«, ki dobe z dodatnimi benecinskimi tanki zelo velik akcijski radij ter tako lahko spremljajo bombnike daleč v sredino Nemčije.

Da pa so Nemci kos tudi tej razmeroma močni letalski zaščiti ter da jim vedno znova uspe, približati se bombniškim oddelkom in si tamkaj poiskati svoje žrtve, nam dokazuje število sestrelitev na veliko soboto, veliko nedeljo in v torek. Poglejmo si samo številke o sestrelitvah štirimotornih bombnikov in sovražnih lovcov v teh treh dneh:

Dne 8. aprila 65 štirimotornih bombnikov, 22 lovcov, dne 9. aprila 62 štirimotornih bombnikov, 9 lovcov, ter dne 11. aprila 105 štirimotornih bombnikov, 24 lovcov, skupno 232 štirimotornih bombnikov, 55 lovcov.

Poleg vedno močnejšega nemškega lovskega letalstva ima mnogo zaslug pri sestrelitvah nemško protiletalske topništvo, ki je prav v zadnjih dneh z novimi obrambnimi metodami doseglo pomembne uspehe.

Viktor Emanuel odstopil

Milan, 12. aprila. Viktor Emanuel je objavil po radiu, da je imenoval svojega sina Umberta za italijanskega regenta. Imenovanje pa bo postalo šele, »ko bodo zavezniški vkorakali v Rim«. Emanuel trdi, da »prostovoljno« zapušta politiko, in da uresničuje to, kar je predlagal zavezniškim oblastvom in svoji vlad.

Potem ko je Viktor Emanuel izpolnil svojo nalogo, je postal nepotreben. Njegovi novi prijatelji so mu to že dolgo popolnoma odkrito povedovali. Njegova radijska izjava je tako zlagana, kot je bila ana vsa njegova politika. Vsled tega more pričakovati, da bi mu verjel kateri koli Italijan ali pa trezen opazovalec, ki zasleduje razvoj v južni Italiji. O prostovoljnem sklepu ne moremo govoriti od one ure dalje, ko je Emanuel svojo politiko brezpogojno izročil sovražnikom Italije ter se ponižal na stopnjo njihovega sluge.

Ako misli Viktor Emanuel, da si je s hinavsko izjavo, da bo postal njegov ukrep javljaven šele, »ko bodo zavezniški vkorakali v Rim« ustvaril kritje napram svojemu narodu, potem se mora pač zavediti, da njegovim gospodarjem noben termin ni ne pomeni. Izdajalec so do-

slej še vedno odvrkli, čim se jim je zdelo, da je prišel pravi trenutek. Toda ta žalostni zastopnik savijske hiše je lahko trdno prepričan, da bo zaradi svojega izdajstva propadel prav tako, kot vse kreature njegovega kova. Med tem časom bo moral seveda italijanski narod nositi posledice tega izdajstva. Umberto mu bo brez dvoma dodal še, kar bo mogel, v kolikor se bodo Moskva, London in Washington sploh še ozirali na njegove usluge.

Milan. Poročilo, ki ga je angleška poročevalska služba razširila o formalnem odstopu Viktorja Emanuela, presojajo v odločilnih italijanskih krogih zgolj kot znak in potrditev krize, ki sedaj vlada na zasedenem južnoitalijanskem ozemlju. Slabost in notranje izpodkopanje monarhije je postalo sedaj jasno pred vso svetovno javnostjo. Kralj se je odločil na ta korak le pod pritiskom protimonarhističnega ljudskega razpoloženja, ki vlada tudi v Južni Italiji. Monarhija je dne 9. septembra izgubila vse zaupanje italijanskega naroda, tako da tudi v zasedeni Južni Italiji ni bil več možen kralju obstanek na prestolu. Vsekakor pa nima ta korak nikakega praktičnega političnega pome-

Velikonočno zborovanje Slomškove družbe

Ljubljana, 13. aprila.

Tudi za letošnje velikončne počitnice je priredila Slomškova družba običajno zborovanje v torek, 11. aprila t. l. Ob pol devetih je bila v marijanski kapeli sv. maša, pri kateri je zbor učiteljskih in učiteljskih prepeval prelepe velikončne pesmi. Orkester je tudi izpolnil vse odmore zborovanja z odlično izvajanjem skladbnimi težkimi.

Takoj po sv. maši je bila v dvorani komemoracija za umrlim članom dr. Breznikom. Predsednik ga je v kratkih besedah pokazal kot vzornega Slomškarija, učitelju Znidar pa je iz njegovega življenjskega dela izbral številne pobude, ki jih je preročno urnil učenjak naslavljal na slovensko učiteljsko, kateremu je v prvi vrsti naloga, da goji in neguje slovensko besedo, ki mora biti središče vsega pouka v ljudski šoli. Zborovalci so ob koncu lepega spominskega govora, ki je izžvelel kot oporoka, hvaležno zaklicali svojemu vzornemu jezikovnemu učitelju trikratni »slavac«.

Nato je predsednik prišel zborovanje s prisrčnim pozdravi vsem navzočim Slovakom, zlasti pa inspektorju pokrajinske uprave Silvu Kranjcu, nadzorniku Bobišu, prelatu Kalanu, dr. Demšarju, dr. Levičniku, dr. Lovrenčiču, dr. Wraberju, nadzorniku Ločniškarju, župniku Plantariču, g. Lambarizju, številnim redovnim učiteljem in profesorim uršulinkam, usmiljenkam in šolskim sestram ter hišnemu gospodarju dr. Poražniku.

Predavateljica strok, učiteljica Alojzija Rusova je nato predavala o družinski vzgoji. Ker je ta vzgojni kompleks preobširen, da bi ga bilo mogoče obdelati v enem predavanju, je predavateljica obravnavala samo vsako vzgojno

ljica obravnava samo versko vzgojo v družini. Na izbranih resničnih življenjskih zgledih je pokazala, kako prva verska vzgoja sloni izključno na materinih ramah, kako oče nekako pozabi na to svojo dolžnost, vendar je v dobrih rokah, ako je mati dobra in verna. Vodila je poslušalce mimo vseh družinskih in

Financiranje vojne v luči gospodarstva

Pretekli teden je govoril nemški finančni minister Schwerin Krosigk o sodobnih vprašanjih: vrednosti denarja, kupni moči in davkih. Iz tega govora posnemamo po nemških listih:

Za financiranje vojne sta v primeri s prejšnjimi časi merodajna dva faktorja: 1. armade v masah in veliko povzicanje vojnih stroškov in 2. izpopolnitev državne nega kreditnega aparata. Vojna 1870 do 1871 je stala Nemčiji 1,5 milijarde mark. Prejšnja svetovna vojna pa 150 milijardov mark. Zaradi takega povzicanja izdatkov se ni dalo vojne financirati s prejšnjimi kratkoročnimi in srednjeročnimi finančnimi operacijami. Zlasti niso v prejšnji vojni dovoljno rabili davkov kot sredstev za financiranje. Zato so večina stroškov krili s tiskanjem bankovcev. To pa bi se vse še dalo spraviti v red, če ne bi bilo versajškega miru, tako da je nastopila urvpijen garnier prišla povzice inflacije

Zato je danes vodstvo finančne politike v polni meri na jasnem, da do inflacije ne sme več priti. Vsa proizvajalca možnost države mora stremeti danes za krivice vojnovaznih stvari, tako da zasebni konzum ostane le malo. Posledica tega je da se del obstoječega denarja da potrošiti in je s tem izgubil svojo kupno moč. To izguba, malokaj svoj običajni

Ta kupni moč pa bo zopet oživila, ko bo po vojni na razpolago dovolj potrošnih dobrin. Da pa do tedaj denar obdrži svojo vrednost, skrbí komisar za cene s tem, da so ostale cene potrošnih dobrin neizpremenjene. Če kdo zaradi vojne sedaj ne more kupiti vsega, kar bi rad, potem to ni razvrednotenje denarja, temveč samo počivanje kupne moči.

Tudi iz dejstva, da se na črnem trgu plačujejo naraščajoče cene se ne da sklepati na razvrednotenje denarja. Če je kave malo, se bodo vedno našli pasionirani pivci kave, ki so pripravljeni plačati vsako ceno za zadnje kilo. To umetno naraščanje cen bo onemogočeno v tistem trenutku, ko bo po vojni dovolj blaga,

Nemški varčevalec danes ne dela samo pravilno v smislu vojnih načel, temveč tudi pametno. Da bodo hranilne vloge odvzete, je govorica, ki jo razširja sovražna propaganda. Če je naša industrija organizatorno in tehnično napravila čudeže z vojno proizvodnjo, bo napravila čudeže tudi z proizvodnjo po vojni, kar pomeni, da bodo vojne potrebe izpolnile.

se tiče cene. Tedaj se bo videlo, da se j varčevanje izplačalo. Finančna politika ima z davki v rokah orožje, da izčrpa nevarni presežek kupne moči. Davek od

Pridigati po cerkvah seveda ni dovoljeno, komunisti se boje, da bi imel duhovnik vpliv na ljudi. O domobranah slišijo najbolj gorostasne vesti. Premikanje iz vasi v vasi ni dovoljeno. Kdor se pregreši proti temu, je obsojen na prisilno

Belokranjci so se teh neznošnih razmer že naveličali. Zele si čimprejšnjega prehoda domobrancev. Samo da tega ne vidi do vsi, koliko je že domobrancev. Za to bili vsi begunci veselo presenečeni, ko so videli, koliko je teh fantov. Kdo orde je ljudi celo morje, te bi ljudi ko nas to znali, bi od veselja jokali, kaj dejal eden od njih. Zdaj so se z navdušenjem tudi sami pridržili za množico

ša mesta! Če je pri tem narod na dež
krvavel in je pol dežele požgane, to j
ne briga!

Da si taki ljudje potolažijo in udu-
vest, da pozabijo na najvažnejša življenjska vprašanja, se je treba nekako du-
gače zamotiti. Tu pride zopet Jud

»Da bi množice ne prišle vsej stvari na sled, bomo odvrgli njeno pozornost

na zabave, igre in javne hiše. Taka priložnost bo odvrnila misli množice končno od vprašanj, za katerih uresničitev bi se morali sicer z njimi trdo boriti.

Ko so ljudje postopoma vedno bolj izpili sposobnost za samostojno mišljenje, bodo verno vse za nami klepetali. Mi bomo potem sami postavili nove miselne smernice. (XIII/4) »V naprednih drž-

spolzko literaturo. (XIV/4) »Mladina ponorela od humanizma in zgodnje ravnosti, v katero jih je pahnila na agentura. (I/15)

Človek, ki je postal materialist in najde svojo življenjsko nalogo samo v uživanju, razvedrilu in razvratnosti, človek ne more biti nikdar srečen na

jansko ne more biti nikdar srečen pa
ima še toliko bogastva. Kaj naj reče
o nižjih plasteh ljudstva, ki trpi več
res pomanjkanje, pa mu razkazujejo

jestni bogataši ves svoj luksus, vesel
čenje in razvratno življenje. Ako ne
imelo to ljudstvo nekaj več pameti

peti nevoščljivost, ki prehaja že v bes-

dalja, vsa prehojena pot je že pripravljena, da zaključi obroč simbolične kroge, s katero mi označujemo svoj narod. Ko bo ta krog zaključen, bodo vse evropske države kot v tiskalnici. (III/4)

»Svojega uspeha smo si povsem gotovi, ker imamo v svojih rokah skoraj

Snovno nadvlado nad svetom in zstrupljanje vseh narodov po ljud

vidimo, kdor ima oči, brez sionskih protokolov. Videti bi jih morali v pa jih ne vidimo. Zakaj ne?

Načrta demoralizacija
Kako to, da svet ne spregleda židske igre, ali vsaj ničesar učinkovitega ukrene proti tej nevarnosti?
Vselej zaslepljenosti narodov je bila

prvi vrsti kriva nadutost ljudi, takozvana »naprednost«. — Poglejmo si naše putolovščine in razdejaje deže. Kdor ni z njimi soglašal, je bil nazadnik in reakcionar, kdor pa je sva

Clovek, ki se je v napačno pojmovani svobodi prevzel in se upira vsi

oblasti, se je prevzel tudi nad svoj bližnjim. Sočlovek mu ni več brat, temveč samo še predmet izkoriščanja. Izjavlja se grabežljivost in lakomnost, trgovini in industriji pa tudi v vsaki

njem življenju. Zakaj je šlo toliko ljudi
v hribe? Tudi zato, ker računajo na bo-

Ob obletnici strahotnega potresa

14. aprila 1895 je na velikonočno nedeljo zvečer zajel Ljubljano in velik del tedanje Kranjske silen potres. V Ljubljani je potres poškodoval cele vrste hiš, tako da so jih morali podreti, s čimer se je v znatni meri spremenilo lice Ljubljane. Tedanja Ljubljana je štela le 30 tisoč prebivalcev, vendar je nastala zaradi podrlih in poškodovanih stanovanjskih poslopj v Ljubljani huda stanovanjska stiska. Kako so si znali ljudje tedaj pomagati, najlepše ve povedati poročilo, ki je bilo tedaj objavljeno v posebni periodični tiskovini. To je tedaj začel izdajati Pomožni odbor za Ljubljano in okolico, zato da je razpošiljal po tedanji Avstriji časopisom, ki so iz nje posneli novice in podrobnosti o ljubljanskem potresu.

V tretji številki take »Potresne korespondence«, je bilo tudi naslednje poročilo:

Prenočevanje v zeljnatih kadeh

»Kdo bi si bil mislil velikonočno nedeljo, da bodo igrali pod skladiščem g. Fr. Jakopiča na Mirju ležeče kadi tako važno vlogo. Že v oni ugodni noči so se nastanili tu ondodni prebivalci, ki so niso upali v zidana poslopja.

Osebnostne novice

Himen. V nedeljo, dne 9. t. m., sta se poročila v cerkvi sv. Petra g. Peter Sustersič, trgovec, in gđ. Vera Savnikova iz Kranja. Prišli sta bila nevestin oče g. Ivan Savnik in ženinov brat g. Anton Sustersič. Bilo srečno!

Zgodovinski paberki

14. malega travna

1586. leta je ustanovil nadvojvoda Karol univerzo v Gradcu. Karel je hotel zavreti širjenje protestantizma v svojih deželah. To pa ni bilo mogoče, dokler je morala mladina pohajati šole na Nemškem, ki so bile v oni dobi vočidel v protestantovskih rokah. Zato je sklenil ustanoviti za dežele Notranje Avstrije višjo šolo v Gradcu, vodstvo je izročil jezuitom. Leta 1572. so začeli graditi kolegij. Poleg papeža in nadvojvode so podpirali zgradbo s prispevki štajerski samostani in ljubljanski škof Konrad Glušič. Pričeli so šolo s tremi nižjimi razredi. Leta 1582. je odredil nadvojvoda, da morajo dijaki iz mest in trgov, ki so njemu podložni, študirati le na graški knežji šoli. Jezuitska šola je kmalu dosegla dober sloves, tako da so celo protestantje pošiljali tja svoje sinove. Izredni pomen, ki ga je imela ta ustanova tudi za nas Slovence, moremo razbrati iz imenikov učencev. Tako je bilo 1584 leta v pripravljalnem razredu 45 Nemcev in 24 Slovencev poleg 15 Italijanov; v tretjem gramatikalnem razredu pa celo samo 15 Nemcev in 10 Italijanov, zato pa kar 26 »Kranjcev«. Ko je Karel videl velike uspehe, ki jih je nova šola dosegla, jo je 1586. leta povzdignil v univerzo, kjer se je poučevalo bogoslovje, modroslovje in proste umetnosti. Papež Gregor XIII. je papežal na leto 1200 cekinov za vzdrževanje dijakov in bogoslovcev. V letnem zavodu, enako je tam vzdrževal ljubljanski škof Tavčar devet dijakov. Graško vseučilišče je v naslednjih desetletjih vzgojilo obilo izobraženih mož za vse stanovne in močno pospeševalo kato-

Šmarnice

Marije Pomagaj

za letošnjaj maj
bodo čez nekaj dni izšle.

Šmarnice so tako kot lanske namenjene vsem Slovincem. Zato prosimo vse župne urade, da jih naroče pri pripravljalnem odboru prvih sobot, Poljanske ceste 6, čimprej, tudi za svoje farane. Cerani naj jih naroče pri župnih uradih. Šmarnice je spisal stolni kanonik Fran Koretič in so nadvse aktualne vsebine, tako da bodo za vsakega Slovence, deželana kakor meščana, inteligenta kakor preprostega človeka lepo duhovno branje.

KULTURNI OBZORNİK

Fr. Knaflič: Lov na skrivnosti

Ce bi zapisali, da je to ena prvih slovenskih izvirnih detektivskih povesti, bi morda rekli preveč, kajti: je detektivska povest in ni. Pa tudi prva ni. Ni namreč ne morilcev ne usmrčenih, pa je vendar glavna vsebina napeto odkrivanje zagonetnih skrivnosti, kakor pri detektivkah. Razloček je morda v tem, da ta najnovejša izvirna knjižica Slovenčeve knjižnice ni zgolj policijsko detektivska, temveč bolj — časniskarsko reportažna ter v tem pogledu izrazito feljtonska, pa ne v slabem smislu; je namreč zelo posrečeno in realistično izvirno lokalizirana v domače slovensko okolje. In prav to je prednost teh zagonetnih zgodb, ki jih razkriva moderni časniskar na motorju Vid Moškona in jih nam podaja potem po svojih zapisnikih, ki so zdaj naslovljeni »Lov na skrivnosti«.

Prva povestica v tej zbirki ima naslov »Zavrharjeva senca«. Tu se razodeva skrivnost dveh očetov, ki sta oba imela svoj greh, in je sin prvega, služil pri drugem, ki ga je tudi smatral za sina, za hlapca. In iz tega nastane zadržka, ko pride še ljubezen vmes. Tisti sin je Janče, hlapec pri Zavrharju, in se zaljubi v Zavrharjevo hčerko Minko, tako rekoč brat v sestro; razume se, da ga oče Zavrhar zapodi od hiše, razumljivo pa tudi, da se Minka upira in vztraja pri svojem ter tako nastajajo trenja. V to pride časniskarjev nos, ki hoče priti stvari do dna in pride po raznih čudnih okoliščinah. Te razkrijejo, da je Janče sin — bližnjega graščaka Matijčka, katerega žena ga pa obožuje po smrti kot zgled prave zakon-

Precej drugo jutro se je podalo mnogo ljudi k omenjenemu gospodu s prošnjo, da jim prepusti prazne kadi v stanovanje. Tej prošnji je g. Jakopič radosno ustrelel ter jim glede na število družinskih članov nakazal eno ali dve kadi. V kratkem času so izginile vse kadi izpred skladišča ter je bilo treba odpreti tudi skladišče in tudi od tam kadi spraviti na prosto. Ubogi ljudje so si pripravili takoj primerna ležišča in zanimivo je bilo gledati zvečer, kako je v mnogih kadeh počivalo celo po pet oseb, večji del matere s svojimi otroki.

Toda te kadi še niso zadostovale, da bi mogli vsi dobiti kolikor možno pravnega prenočišča. Tedaj je odprl gosp. Jakopič še vse svoje varne prostore in tako mu je bilo mogoče prenočiti v prvih nočeh nad 500 ljudi. Pri tem gostoljubnem poslu se je udeleževala cela družina g. Jakopiča. Veliko zaslug pri tem poslovanju si je stekel njegov svak g. Friderik Heren, ki je pomagal s svetom in dejanjem. Po njegovem nasvetu so obrnili vse kadi z odprlino proti jugu, da so se na ta način prebivalci obvarovali mrzlega severnega vetra. Kratko in malo, misel za tako provizorično stanovanje se je splošno hvalila in odobraval.

liško cerkveno reformo. Velik pomen zlasti za štajerske Slovence je ohranilo tudi skozi naslednja stoletja.

1865. leta je fanatičen secesionist v Washingtonu smrtno ranil Abrahama Lincolna, predsednika Združenih držav, ki je osvobodil črne sužnje v Ameriki. Vprašanje suženjstva je izzvalo oster spor med južnimi poljedelci in severnimi industrijskimi državami. Ko je bil 1861. leta izvoljen za predsednika Lincoln, odločen borec za odpravo suženjstva, so južne države izstopile iz Zveze in ustanovile posebno konfederacijo. Nastala je vojna. Lincoln je za nenavadno energijo in vztrajnostjo ukrotil »južnjake« in dosegel odpravo suženjstva, pa tudi padel kot žrtev svoje zamisli.

Imate vse knjige Slovenčeve knjižnice?

Nekatere so že razprodane. Kupite tiste, ki vam še manjkajo, da bo vaša družinska knjižnica popolna. V knjigo založen denar ni izgubljen denar. Obreštuje se, kadarkoli knjigo preberete.

Kupujte in berite knjige Slovenčeve knjižnice!

Tombola nekdanj in danes

Prejšnja leta so se vršile vse naše tombole, ki so jih zelo pogostokrat prirejala razna naša društva v Ljubljani, Kranju in drugod, na javnih trgih. Letošnja tombola, ki jo pripravlja Zimska pomoč, pa se ne bo vršila na javnem trgu, temveč bodo izrežane številke sporočene vsej slovenski javnosti po našem časopisu. Zato ne bo treba lastnikom tombolskih tablic Knjižne tombole Zimske pomoči stati po cele ure na trgu in čakati na izid, temveč bodo lepo doma čitali izrežane številke na svojih tablicah v času od 7. do 28. maja, kakor jih bodo prinašali naši časopisi.

Vsi tombolski dobitki so sestavljeni iz knjig od 5 do 10 po številu, ki bodo sijajno opremljene in posebne trajne vrednosti, ker je večina knjig tiskanih prav za to priliko, ostale pa so temu primerno opremljene. Poleg tega pa bodo prejeli vsi oni, ki bodo zadeli tombolo, še denarne prispevke za nakup knjig po prosti volji od 500 do 5000 lir.

Od danes naprej se dobijo tombolske tablice tudi po trafikah, prodajali pa jih bodo tudi pismonoše, ki obiskujejo naše domove in so se postavili v službo dobre stvari z veliko ljubeznijo in požrtvovalnostjo.

ske zvestobe. Ta grofica Lili sicer pride ob svojo iluzijo, toda odprta je pot ljubezni med Jančetom in Minko, kar je tudi nekaj. Vmes so še druge epizode, ki poživljajo povestico in ki tudi peljejo v spravo in zakon (Zavrhar sam in dekla Lojza). Kakor je zapletenost zgodbe lahko več ali manj izvirna, je pripovedovanje resnično živahno ter realistično verjetno, kar daje tej detektivki pristno slovenski izraz.

Ta povest »Zavrharjeva senca« je največja v zbirki, saj obsega 78 strani. Nato sledita še dve, ki imata s prvo skupnega samo skupnega glavnega odkritelja zagonetnosti, privatnega detektiva Kresa ter izvršitelja njegovih naročil, ozioroma orodje njegove volje, časniskarja Moškona.

»Dogodek v kresni noči« že po naslovu obeta biti kaj v slogu »Strahu na Sokolskem gradu« ter je tudi v resnici glavno pozorišče grad; sicer pa višja družba »industrijcev«. Gre za skrivnost izginotja Belinove žene pred očmi moža in — zdaj jo je treba najti in razložiti ves potek, vloviti skrivnost. Ugrabitelj na vsakem mostu v Črnučah je precej ameriškega zaveda, ki jo zapletajo še razne cigarete in besedica »Abai«, na kateri časniskar mnogo gradi, pa v napačno smer. Po dolgem brezuspešnem iskanju naleti na ugrabljenko slučajno v vaški cerkvi nekje na Dolenjskem, kamor se je pripeljala kot gost graščaka z bližnje graščine. In zdaj se izkaže, da dela tu pokoro za — staro ljubezen. Prejšnji lastnik gradu je bil zaljubljen svoj čas vanjo, a ona ga je zavrnila, on pa je umrl zaradi ljubezni. In zdaj se masčuje na njej

Za današnji dan

Koledar

Petek, 14. malega travna: Justin, mučenec; Dominica, devica in mučenica; Tiburcij, mučenec.

Sobota, 15. malega travna: Helena, kraljica; Peter Gonzales, opat; Bazilisa, m.

Dramsko gledališče

Zaprto.

Operno gledališče

Zaprto.

Kino Matica

»Divja ptica« ob 16 in 19.

Kino Union

»Ljubosumnost« ob 16 in 19,15.

Kino Sloga

»Tovariš pride takoj« ob 13, 17 in 19.

Lekarniška služba

Nočne službe imajo lekarnice: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6; mr. Hočvar, Celovška cesta 62, in mr. Gartsus, Moste, Zaloška cesta.

Dramsko gledališče

Petek, 14. aprila: Zaprto.

Sobota, 15. aprila, ob 18: »Razbiti vrč«. Red Sobota.

Kleistolva klasična veseligr »Razbiti vrč« v prevodu dramaturga g. J. Modra. Osebe: Valtor, sodni svetnik — VI. Skrbnik, Adam, vaški sodnik — Cesar, plaar — Poček, Marta — P. Juvanov, Eva, njena hči — V. Juvanov, Vid, kmet — Korošec, Ruprecht, njegov sin — Nakerst, Brigita — Kraljeva, služabnik — Verdonik, Liza, dekla — Pogljava, Meta, dekla — Verdonikova, birlj — Pfeifer, Režiser prof. Sest, scenograf A. Gerlovičeva, kostumi J. Vilfanova.

Operno gledališče

Petek, 14. aprila: Zaprto.

Sobota, 15. aprila, ob 18: Baletni večer. Izvea. Cene od 36 lir navzdol.

Baletni večer v koreografiji Maksa Kirbosa obsega tri dele: 1. »Na terasi«, komičen enodejanski balet na glasbo Janka Gregorčeka; 2. »Mandarin«, pantomimski enodejanski balet na glasbo W. A. Mozarta, in 3. »Ikar«, baljetoven balet v enem dejanju s spremljavo tolkal po sestavi M. Kirbosa. Vsi trije baleti imajo za osnovo koreografije svetovno znanih pisateljev: Mjasina, Fokina in Derašina, ki jih je priredil M. Kirbos v okviru naših izvajalskih zmognosti. Pri večeru bo sodeloval celokupni balet z vsemi solisti in Ireno Kirbosovo kot gostom.

Gostovanje Mile Kogejve in Ivana Francisa, člana zagrebške Opere v Bizertovi operi »Carmen« bo v nedeljo, Pola bosta v partiji Carmencito in dona Joseja, a katarima sta imela že pred nekaj sezonami v naši Operi prodoren uspeh. Ostala zasedba: Escamillo — Janko, Dancalro — M. Sanein, Micaela — Ribičeva, Zuniga — Lupša, Remendado — B. Sanein, Morales — Dolničar, Frasquita — Kržetova, Mercedes — Poličeva, Dirigent dr. Svara, režiser C. Debevec, koreograf inž. P. Golovin.

Oddajniška skupina »Jadransko primorje«

RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za 14. april:

7 Poročila v nemščini — 7.10 Jutranji pozdrav: vmes: 7.30 Poročila v slovenščini — 9 Poročila v nemščini — 9.10 Koračnica, napovedi sporeda v nemščini in slovenščini, nato koračnica — 12 Opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini — 12.45 Koncert malega orkestra vodi Dermelj — 14 Poročila v nemščini — 14.10 Vskakemu nekaj — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Glasbeno medigra — 17.30 Kmečki trio — 18.45 Iz našega leposlovja: Cveč: Preproste zadeve — 19 Komorni zbor — 19.30 Poročila v slovenščini, napovedi sporeda — 19.45 Glasbeno medigra — 20 Poročila v nemščini — 20.15 Iz opernega sveta, pojejo sopranistka Ksenija Vidali, tenorist Rudolf Franzl in baritonist Vekoslav Janko — 21 Ves svet poje danes le zame — 22 Poročila v nemščini — 22.10 Glasbeno potovanje.

njegov brat Hugon, avanturistični baron, ki je pohajkoval po Indiji in se naučil marsikakšnih fakijskih čarovnij. Ta jo je ugrabil, odpeljal na grad in jo držal v šahu s svojimi fakijskimi navadami. Toda časniskar najde tudi pot sem in v noči, ko uganja baron z njim svoje indijske čarovnije, zbeži Tijsa od njega, tedaj ko ji prihaja naproti že njen mož. Vsa zadeva se v redu konča, kakor detektivka zahteva. Ostala je zagonetka samo še beseda »Abai«.

— In tej posveti tretjo kratko zgodbi »Abai« v čudnih primerih se je časniskar srečal z njo, pa vedno mu je ostala zagonetka. Sedem let se je podil po svetu, da ji uga ne smisel. Gledal je za njo čudne skrivnosti, nazadnje pa mu je v nekem beograjskem zabavišču odkrila ciganka, da »Abai« pomeni kavkaško besedo, ki varuje človeka pred uroki — hudega pogleda.

Te zagonetke rešuje Knaflič v svoji zbirki »Lov na skrivnosti«. Knjiga je gotovo zanimiva kot prva take vrste v naši književnosti; kot realistično opisanje z močnim slogom pravega časniskarja pa ima tudi svojo ceno. Je lahko čtivo, ki bo marsikomu s lahkoto in zanimanjem pregledalo dolgočasne dni. Amerikanske detektivke so tu dobile domačo priokus. Zločinstvo se je umaknilo fakijskosti. Sicer pa je skrivnost kakor — Zavrharjeva senca, plod domačih ljubezenskih razmer, ki bi lahko dale dober realističen roman. Toda v časniskarskih rokah so dobile hitrejši in senzacionalnejši razplet. Senzacionalnejši v tem je ravno bistvo feljtonskega pisanja, ki je v tej Knafličevi knjigi dobilo krepko literarno obliko. td

Nove skladbe

Missa »Regina pacis«. Pod gornjim naslovom je zložil in ravno kar izdal dr.

Od 13. aprila velja zatemnitev od 21 do 5

Bivanje v Jadran. Primorju

Osebe, ki so izza 1. julija 1943 prišle iz kake italijanske pokrajine, ki ne pripada k operacijskem ozemlju »Jadransko Primorje«, in so se nastanile v Ljubljanski pokrajini, se opozarjajo, da morajo najkasneje do 15. aprila 1944 prijaviti policije v Ljubljani, če bivaajo stalno izven Ljubljane pa pri pristojnem okrajnem glavarstvu pisмено zaprositi za dovoljenje za bivanje v Ljubljanski pokrajini v smislu navedbe Vrhovnega komisarja z dne 10. marca 1944, ki je objavljena v Službenem listu šefa pokrajinske uprave v Ljubljani z dne 8. aprila 1944.

Kundmachung

der Ernährungsanstalt

Abgabe vom Fleisch

Verbraucher bekommen am Samstag den 15. d. M. bei ihren Metzger n je 20 Dg Rindfleisch gegen Abgabe vom Abschnitt 1, 2, 5, 6 Apc der vom SVA in Laibach ausgegebenen Aprilgrundlebensmittellkarte.

Berechtigte Verbraucher in den Gemeinden: Jezica, Dev. M. v. Polju, Dobrunje und Rudnik bekommen am Samstag den 15. d. M. bei ihren Metzger n je 10 Dg Rindfleisch und je 10 Dg Fleischzeugnisse gegen Abgabe vom Abschnitt »63 — Apc der Aprilgrundlebensmittellkarte.

Obvestilo »Preveda«

Prodaja mesa

Potrošniki bodo prejeli v soboto, dne 15. apr. 1944 pri svojih mesarjih 20 dkg mesa proti odvzemu odrezkov »št. 1, 2, 5, 6 Apc aprilske živilske nakaznice izdane od Mestnega preskrbovalnega urada v Ljubljani.

Upravičeni potrošniki in občinaj: Dev. M. Polje, Dobrunje, Jezica, Rudnik bodo prejeli 15. apr. 10 dkg govejega mesa in 10 dkg mesnih izdelkov proti odvzemu odrezka »63 Apc aprilske živilske nakaznice.

Za Socialno pomoč

Iz pisarne odbora za »Socialno pomoč« smo prejeli:

Gospa Urbane Fani je darovala namesto cvetja na grob gospe Šiferjeve 500 lir za »Socialno pomoč«.

Za informacije glede »Socialne pomoči« ključite: 47-571 Prostori »Socialne pomoči« so na Gosposvetki cesti 2-1. Denarne prispevke pošiljajte po čekovnih polnicah na »Pokrajinski podporni zavod — Socialna pomoč, ček. rač. 16.580cl

Seznam najdenih predmetov

oddanih v mesecu marcu na upravi policije: približno 6 kg stare mešane konjske žime; par črnih ženskih nogavic in kos baržuna; ženska ogrlica z malimi pozlačeni okroglimi členki; mala ovalna usnjena denarnica z vsebino 30 lir; bankovce za 30 lir in očala z rjavimi roletnimi okvirji.

V železnih kovozvih so bili najdeni sledeči predmeti v mesecu februarju: par damskih čevljev zavitek jestvin; nahrbtnik s svežim mesom; prazna aktovka in mreža; aktovka z zdravili; aktovka z razno vsebino; zavitek s 3 moškimi ovratniki; moški suknjič; šal; palica in aktovka z brisačo.

Izšel je prevod krasnega francoskega romana, ep ljubezni do rodne grude:

Velika prijateljica

Napisal Pierre L'Ermite, prevedel A. Antiš v zbirki »Naša knjigar«, 326 strani, elegantno vezan 85 lir. Roman je nagradila Francoska akademija.

LJUDSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI
Pred škofijo 3 — Miklošičeva cesta 5.

Poizvedovanje

Našel sem ročni venci na Vidovdanski cesti. Dohi so pri vratarju Ljudske tiskarne v Ljubljani.

Na'dena je bila na velikonočni ponedeljek mala damska zapustna ura. Naslov najditelja: Sv. Jakoba trg 2 pri vratarju.

Fr. Kimovec novo latinsko mašo za štiri-glasen mešan zbor z orglami ali tudi z orkestrom. Skladba je dokaj obsežna (orgelska partitura ima 22 strani), vendar pa ne preko običajne mere dolga. Slog, ki se ga skladatelj poslužuje, je pretežno polfon, tako da so harmonično grajena mesta skoraj kar redka. Skupna vez med posameznimi deli, čeprav v daljši skladbi ne posebno značilna, je zadnji takt, ki povsod kadencira na isti način; morebiti tudi začetna štiritonska vrsta, ki se skoraj v začetku vsakega dela javlja v raznih premenah. Za izvedbo bo skladba srednja težka.

Na popolnosti, ki jo od take skladbe vsekakor pričakujemo, bi maša pridobila, če bi jo skladatelj še podrobneje revidiral in prečistil. Tako moti skoraj istosna raba slovenskih in mednarodnih (italijanskih) izrazov za brzino v prvem delu maše. Tako neletimo najprej na izraze »zelo počasi, hitreje, prva brzina, široko, prav po malem zadržaj« in podobno, takoj nato ali pa tudi vmes stojijo izrazi »ritardando, andante mosso, moderato molto, tempo primo« in nato spet slovenska opomba na str. 15. Nejasno pisanih mest pa tudi očitnih ni napak je razmeroma veliko. Tudi so nekatere modulacije dokaj prisiljene ali celo nerazumljive (tako na pr. na str. 15 zgoraj in še bolj na str. 16 zgornja in spodnja vrsta; posebej še spremljava na str. 19 konec druge vrste). Taka mesta so toliko manj utemeljena, če tvorijo samo kratko epizodo v sicer kar se da gladko tekočem stavku. Konec v Credo; ako sodimo po nekajkratnem preigravanju, tudi nekam v zraku obvisi. — Ne glede na omenjene nedostatke je maša v zasnovi dobra in bo v dobri izvedbi dosegla zaželen učinek.

M. T.

Dnevne novice

Sveča maša zadušnica za umrlii Francetom Buhom bo v petek, dne 14. aprila ob 7 zjutraj v trnovski cerkvi.

Podpornemu društvu za gluhoenome mladino sta namesto cvetja na grob blagopokojne Emilije Šumiljeve darovala g. prof. dr. Mirko Ribar 300 lir in neimenovana 100 lir. Blagim darovalcem se društvo najpriznaneje zahvaljuje.

Hranilnj in posojilni konzorcij, kreditna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani, opozarja svoje člane, da bo v soboto, 15. t. m., ob 17 v zadrugi poslovalnici redna letna skupščina.

»Uboho Kristino« bomo ponovili na belo nedeljo, 16. aprila, ob 17. Ker jih je na veliki ponedeljek mnogo moralo oditi od blagajne brez vatopne, ki so bile že dopoldne razprodane, si jih preskrbite v pred. prodaji v trgovini Štiligoj. Pri dnevnih blagajni so bodo prodajale na dan predstave od 9.30 do 12 in od 15 dalje.

Važno za vsakogar sedaj in v bodoče je znanje strojepljal! Novi eno., dvo. in trimesečni tedaj (dnevni in večerni) pričenjajo 14. in 15. aprila. Ueno ure po želji obiskovalcev. Informacije, prospekti: Trgovsko učilišče »Christofor uenl zavode, Dobrobranska 15.

Za stare onemogle Ljubljance v mestnem zavetišču v Japljevi ulici je podaril g. Andrej Dolinar, Bohoričeva ulica 1, 200 lir namesto cvetja na krsto pok. ge. Marije Terček. Mestno županstvo izreka do brotniku najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranj.

Dr. inž. Anton Kuhelj je napisal

zanimivo in aktualno knjigo

o mehaniki

vsakdanjega življenja

Čitatelj bo gotovo z veseljem

prebral zanimivo vsebino; v po-

sebno veselje pa bo predvsem

tistim, ki se zanimajo za tehnična

vprašanja. Naročite se na »SVET«!

Košnja trave ob potih in stradanih na Barju in Rakovi jebi bo mestna občina Ljubljanska tudi letos oddala na javni dražbi, ki bo v nedeljo 16. aprila ob 9 dopoldne v gospodarskih prostorih mestne občine na Prulah št. 6, torej na nekdanjem Martinčevem posvetu. Interesenti izven bloka, ki se dražbo ne bi mogli udeležiti, lahko pošljejo pooblaščenca.

Zelatina za modlitvino. Pokrajinski gospodarski svet bo izdal modlitvino, ki potrebujejo želatino za svojo obrt, nakazilo za nabavo želatine za dobo treh mesecev. Ker je vložilo skupno prošnjo a seznamom Združenje industrijev in obrtnikov, obrtni odsek v Ljubljani, posebnih prošelj za na kazilo ni treba vlagati. Modlitvino se opozarjajo, da dobe nakaznice v uradu Pokrajinskega gospodarskega sveta v Ljubljani, Beethovnova ulica 10, pritrileje, soba 12, v dneih 15. in 17. aprila 1944.

Slemenč! Bela nedelja je gregorjsko žegnanje! Razmere ne dopuščajo, da bi se ta dan zbrali kot farna družina okrog svetega Gregorja, se bomo pa v ta namen udeležili skupne pobožnosti v Slomškovem domu, Poljanska cesta 6, kjer bo sv. maša ob devetih, popoldanska pobožnost pa ob pol štirih. Čeprav bo letošnje žegnanje brez običajnih gregorjskih štrkljev, pa vsaj v duhu bodimo med svojimi dragimi domačimi in v skupni molitvi prosimo za čimprejše srečno svidenje v prijaznih Slemenč! Tudi okoliščani »sosedje topla valjani, za vse bo dovolj prostora!

Dol. Logatec

Uspela domobranska prireditve. V Dolenjem Logatcu so uprizorili dne 9. in 10. aprila 1944 dramo »Domovina in plamenik«. Pri tej igri so sodelovali sami zavedni slovens

Ne širite kužnih bolezni!

Posebno gospodarjem ob Ižanski in Dolenjski cesti namenjeno opozorilo

Iz medicinske zgodovine je znanih polno težkih epidemij črevesnih nalezljivih bolezni najrazličnejših vrst, ki so nastale zaradi nesnažne in okužene vode, kjer so se ljudje kopali. Ker je pa sprejem... ost za črevesne nalezljive bolezni toliko večja, čim manjša je odporna sila prebivalstva, je oblast posebno ob izrednih vojnih razmerah dolžna iz javnih interesov preprečiti vse možnosti nastanka epidemij, ki je bila Ljubljana pred njimi od leta 1918 in 1919 dalje več ali manj obvarovana.

Ob Ljubljani se nahaja javno mestno kopališče, prav tako pa na drugi strani kopališče Ljubljanskega spornega kluba in Kajak-kluba. Pred dvema letoma je pa mestna občina odprla prebivalstvu ob Trnovskem pristanu in na Špiči veliko brezplačno kopališče in sončališče.

Da bi bila voda v kopališču čim bolj zdrava in čista, je mestna občina podaljšala zbiralni kanal, da se prepreči dotok odpadnih voda z levega brega Ljubljane. Zaradi onesnaženja in okuževanja vode za kopanje je bil za galjeviško naselje zgrajen poseben filter za tamkajšnje odpadne vode, ki jih je

mного prebivalcev brez upoštevanja temeljnih pravil javne higijene izlivalo kar v odprte jarkove, ki je po njih okužena voda uhajala v Galjevec in po njem tik mestnega kopališča v Ljubljano.

Mestna občina je posvetila pozornost tudi drugim odprtim jarkom in pritožbam, da prebivalstvo na področju Dolenjske in Ižanske ceste ter bližnje okolice, deloma celo tik kopališča na več krajih grdo krši osnovne zahteve zakonodaje, ki naj štiti javno zdravstvo po gradbenem zakonu, pravilniku in odredbi mestnega poglavarstva o preprečevanju kužnih bolezni v pomeirju mesta.

Gradbeni zakon in pravilnik dovolujeta samo greznice brez pretoka ter se smejo v odprte jarkove stekati samo meteorne vode, torej samo deževnica in snežnica.

Ta odredba pravi natančneje: »Prepovedano je stresati smeti in druge odpadke ter izlivali odpadne vode na ulice in hodnike. V odprte jarkove se smejo stekati samo meteorne vode, ne pa odpadne vode iz gospodinjstva, kopalnic in pralnic, niti pretoki iz greznic in gnojšč. Kolikor se ni izvedena kanalizacija, mo-

ra vsaka stanovanjska zgradba imeti stranišče in greznico iz nepropustnega gradiva, tesno pokrito in brez pretokov ter se ta mora redno izpraznjevati.

Ob komisijah ogledih posameznih sektorjev navedenega področja je bilo ugotovljenih mnogo takih prekrškov. Nekatere greznice so imele pretoke v odprte jarkove in v dotoke Galjeveca, druge spet skrite pretoke v cestno kanalizacijo, namenjeno samo za meteorne vode, marsikje so se pa gnojšča in svinjaki odcejali v pritoke Galjeveca in našli so celo stranišče na splakovanje v neki hiši, ki ni imela niti greznice ter je izplakovala fekalna vsebina tekla naravnost v dotok Galjeveca.

Znano je, da je mnogo hišnih posestnikov tega področja že jeseni dobilo odločbo mestnega poglavarstva, naj take pomanjkljivosti odpravijo v najkrajšem času.

Nekatere gospodarje so manjše pomanjkljivosti res odpravili, drugi so spet prosili za odlog z izgovorom, da ni gradbenega materiala, da ni finančnih sredstev, drugi so pa spet v svojih pritožbah, ki jim ni bila priznana odločba, moč, navajali nemogoča epidemiološka razglabljanja ter ironizirali mestno poglavarstvo. V splošnem je oblast dobila vtis o trdnem zaupanju velike večine, da bo ostalo samo pri odločbi ter bo zadeva brez škode zanje zaspala.

Kakor je ta zadeva za one, ki so pač vsi več ali manj zavestno kršili zakonska določila, neprijetna, mora oblast vztrajati pri njeni zahtevi, da mora biti kakršno koli onesnaženje ali okuževanje Galjeveca in njegovih pritokov najpozneje do konca aprila popolnoma preprečeno, čeprav bi bilo treba seči po najradikalnejših ukrepih, po pravici prisilne izvršbe na račun kršitelja zakonitih predpisov.

Javnost bo v tem primeru tudi radikalne ukrepe vzela z zadovoljenjem na znanje v zavesti, da je nedvomno potrebno, naj se zasebni interesi posestnikov nujno podreje javni potrebi.

Ker mora mestno poglavarstvo prebivalstvu dati priliko za kopanje v zdravi in neokuženi vodi, pozivamo hišne posestnike tudi s tem, naj nemudoma zadostne zakonitim predpisom. Tako bodo dostopili svojim državljskim dolžnostem ter se izognili kaznim in večjim stroškom, ki jih bo prisilna izvršba nedvomno zahtevala v njih škodo.

Ta opomin pa velja samo ob sebi umevno tudi hišnim posestnikom drugih okrajev, ker bo kontrola po vsem mestu. Izgovori in ugovori nekaterih, da mestna občina mora kanalizirati vse strani mesta, ne drže, saj ni mogoče v tem pogledu ugoditi interesom vseh posestnikov ter se morajo javna dela mestne občine izvajati le v okviru finančnih sredstev in po okrajih, kjer je potreba največja.

FILMI TEGA TEDNA

»Tovariš pride takoje teče v kinu Sloga. Film je deloma povzet iz nafaškarskega življenja. Ne le v sedanjih, temveč tudi v prejšnjih časih smo bili navajeni čakati na postrežbo v restavracijah. Vendar pa se v celoti film nima dosti opraviti a ponesrečenim naslovom. Temeljna misel je: pokle je nepomemben, če ljubimo. Toda v tem filmu pride na dan spet ženska oholost, ki marsikaterkrat zakrivi nesrečo. Vendar pa se v tem filmu, kot je pač običajno v takih lahkih filmih, vse srečno konča. Marsikateremu se bo zdel film nekoliko pretiran, vendar pa ima svoje jedro, prav globoko zakoreninjeno v nas vseh: Nikoli ne moremo priznati, kaj bdi v nas samih in tajimo vsa naša čustva, zraven pa mučimo naše soljudi. Film se nam v začetku zdi le gola igra, pozneje pa znanje igralci tako zajeti svoje vloge, da občutek prisljenosti mine in se z njimi vred oživimo v dogajanja na platnu. Ne moremo steer reči, da bi bil to film izredne kalivosti, vendar pa je priložljiv prav tistim ženskam, ki vlačijo nos, če zvedo, da je pokle njihovega ljubljence nižji kot so si ga same predstavljale in se potem čudijo, kako da ne pride pri ne, ki so ga pričakovale. Ni važen pokle, temveč predvsem značaj in čustva, to je jedro tega, kar nam hoče film povedati.

Zaklonišča so zadosti varna proti ruševinam in drobecem le tedaj, če so zunanje odprtine zadosti zavarovane. Kolikor je potrebno se posebej podpiranje kletnih prostorov, je odvisno od višine stavbe in načina gradnje.

Kaj je novega pri naših sosedih

Iz Hrvaške

Težki komunistični porazi. V Zagrebu objavljajo poročila o zadnjih hudih komunističnih porazih. Zaradi stalnega zasledovanja in načrtnega uničevanja tolovajskih oddelkov, morala v odmetniških vrstah zelo pada. Mostvo je zelo izčrpano in ne kaže prav nobene volje za borb. Tudi preskrba tolovajev s hrano je zelo slaba in neurejena. Zato so komunistični politični komisariji povečali teror nad prisilnimi mobiliziranci ter so za najmanjši znak negotovanja uvedli smrtno kazen. V slehernem spopadu z nemškimi in hrvatskimi četami imajo tolovaji zelo velike izgube. Tako so v zadnjih dneh imeli samo v enem spopadu 393 mrtvih. Nad 139 mrličev so tolovaji na begu odveli s seboj. 91 tolovajev se je pa predalo. Naslednjega dne so tolovaji spet izgubili 257 mož ter 68 ujetnikov. V obeh bojih je bilo zelo veliko tolovajev ranjenih. Po hudem porazu so se odmetniki razkropili ter razbežali po okoliških planinah. Na mestu poraza so pustili veliko količino orožja in streliva. Nemške čete so zaplenile tudi neko tolovajsko prekrbovalno središče. Na drugem mestu v srednji Bosni so imeli tolovaji v boju z nemškimi in hrvatskimi četami 103 mrtve. Okoli 115 mrličev so poraženi tolovaji odpeljali. V hudem boju je bilo 37 tolovajev ujetih, mnogo jih je pa bilo ranjenih.

Nova občinska uprava v Mostarju. Hrvatsko notranje ministrstvo je izmenjalo dosedanjega občinskega upravnika v Mostarju. Za novega župana je postavljen Hamdija Hasanefendić. Ob prevzemu županskih poslov je častnikarjem izjavil, da se bo nova občinska uprava posvetila reševanju dveh glavnih sedanjih vprašanj mostarskega prebivalstva, t. j. vprašanju prehrane in zgraditve varnih zaklonišč.

Novi hrvatski poslanik v Sofiji je prevzel svoje posle. Poročali smo že, da je bil s Poglavitnikovo odredbo postavljen za hrvatskega poslanika v Sofiji admiral Jakčin. Novi hrvatski poslanik v bolgarski prestolnici je že bil sprejet pri članih bolgarskega mestništva ter je bolgarskemu princu Cirilu izročil listino, s katerimi ga je Poglavitnik imenoval za poslanika na bolgarskem dvoru. Ob tej priliki sta novi hrvatski poslanik Jakčin in princ Ciril izmenjala običajne nastopne iz-

Načrti za zaklonišča. Mestno poglavarstvo je pri urejanju in pregledovanju načrtov ugotovilo, da manjka še več načrtov zaklonišč v industrijskih, javnih in zasebnih zgradb. Zato pozivamo vse lastnike navedenih zgradb v ožjem in širšem nevarnostnem okolju mesta Ljubljane, ki imajo zaklonišča že urejena, niso pa še oddali načrtov, naj jih takoj predložijo mestnemu zaščitnemu uradu v sobi 43 II. nadstropja kreslje v Lingarjevi ulici 1, z merilom 1:100, prav tako pa tudi situacijo z merilom 1:1000 v treh izvodih ter podatke zaklonišča na obrazcu B v dveh izvodih. Te načrte je treba predložiti tudi tedaj, če je bila pri izbiri prostora za zaklonišče ali pri zaslanem izhodu napravljena kaka sprememba. Načrti so nujno potrebni zaradi službe pri odkopavanju ruševin in reševanju zasutih. Pri poslopih, ki bi njih lastniki načrtov ne predložili, bo veljalo, da zaklonišče ni urejeno ter bo tam mogoče začeti z reševanjem delom šele v drugi vrsti. Zato opominjamo lastnike zgradb, naj načrte brez odlašanja takoj predložijo zaščitnemu uradu mestnega poglavarstva.

ČRKOVNICA

a - a - a - a - a - c - d - d - d - d - e - g - i - i - i - i - k - k - l - l - n - o - o - p - r - r - s - s - s - s - t - u - v.

Iz 30 črk sestavi 6 besed, ki v drugačnem redu — pomenijo: del Ljubljane; rimski pesnik; mesto v Bolgariji; mesto v Bački; hribovje na Dolenjskem blizu Ljubljane; mesto ob Volgi.

Rešitev črkovnice iz prejšnje številke:

Otranto; Hotimir; Škotsko; Korotan; krasota; Herodot.

jave, v katerih sta oba poudarjala tesne zveze med obema prijateljskima in zaveziškima narodoma.

Poslovilna avdienta romunskega poslanika. Dosedanji romunski poslanik v Zagrebu Dimitrij Buzdugan je bil te dni v poslovilni avdijenci pri Poglavitniku.

Iz Srbije

Prvi visokoškolski in kulturni teden v Banatu. Nemška narodnostna skupina v Banatu in Srbiji je priredila v Velikem Bečkereku v dneh od 5. do 10. aprila prvi visokoškolski in kulturni teden. Na sporedu so bila številna predavanja znanih vidnejših kulturnih delavcev iz vrst same nemške narodnostne skupine. Začetnega predavanja se je udeležil tudi vodja nemške narodnostne skupine v Banatu in Srbiji dr. Sepp Janko. Navzoči so bili tudi zastopniki nemške oborožene sile. Visokoškolski in kulturni teden je zaključilo obširno poročilo o obnovitvenem delu nemške narodnostne skupine v Banatu in Srbiji, ki je bilo podano pod naslovom »Tri leta nemškega Banata«.

Od 13. aprila velja zatemnitev od 21 do 5

MALI OGLASI

ILAPCA II KONJEM sprejem. - Zelenina Iz Stupice, Ljubljana, Gosposvetska cesta 1 (poleg Figovca).

TORBARSKA pomočnika sprejem. Iztotam sprejme učenca ali učenico proti takojšnji plači. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 3019.

KROJASKEGA pomočnika za stalno delo sprejem. takoj. Sodja Lovro, Tržaška cesta 28.

POSTREZNICO za celodnevno postrežbo sprejem. Plača in hrana dobra. Naslov v upravi »Slovenec« pod št. 3061.

NASLA SE JE večja vsota v. pone. deljva na Kodeljevem. Dobi se v upravi Slovence.

V TOREK ZVEČER sem zgrebil italijanski potni list št. 242498 v bližini kolodvorja. V listnici je bila krušna karta in tobačna karta, obenem tudi nemški potni list. Najdite! plačam, da odda proti nagradi 500 lir v hotel Miklić, na ime Ivan Šilec.

KUPUJEMO prazno cementne in široke papirne vreče. PETRONAFIA, Tyrseva c. 35a.

TEL. KINO »UNION« 22-21

Ljubosumen ženin povzroča svoj zvesti nevesti neustavne nevestnosti v veliko veselje svojega prav tako ljubosumnega okolja

»Ljubosumnost«

V glavnih vlogah: Carola Höhn, Hans Nielsen, Werner Fuetterer itd. Predstave ob delavnikih ob 16 in 19.15

TEL. KINO »MATICA« 22-41

Romantična ljubavna pustolovščina

»Divja ptica«

Z Leny Marenbach, Volker v. Collande, in LjUBLJANČANKO FIFI HILLE, umetniško ime ELIEN HILLE. Predstave ob delavnikih ob 16 in ob 19

TEL. KINO »SLOGA« 27-30

Tobiov film po istoimenski veseloigri Wilhelma Utermanna

»Tovariš pride takoje«

Zabavna ljubezenska zgodba vzornega in podjetnega natakara, ki je moral doživeti marsikatero presenečenje, predno si je pridobil svojo izvoljenko.

Carola Höhn, Albert Matterstock, Fritz Kampers — Režija: Karl Anton. Predstave ob delavnikih ob 15, 17 in 19

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapiskih

Marca izbrisani dolgovi

Zemljiška knjiga ljubljanskega okrajnega sodišča je letos v marcu zaznamovala 26 predlogov za izbris vknjiženih posojil in kreditov v znesku 1.760.570 din, dalje 7 predlogov za 275.000 lir, 4 predloge za 17.063 K in 1 predlog za 3.363 gld. Najvišje izbrisano posojilo je znašalo 320.000 din, najnižje pa 75 K.

Na živilskem trgu je živahno

Ze prvi dan na velikonočnih praznikih so bili branjevi založeni z veliko zalogo cvetače. Trg ljubljanske trdnice: Glavnica, Cerar in Stele so prejele več vagonov cvetače iz Italije. Pošiljka se je bila nekoliko zakasnela, da se je blago med prevozom deloma pokvarilo. Trdnice so bile primorane zavojte cvetače pregledati, očistiti in nato izročiti v nadrobno prodajo posameznim branjevcem. Mnogo blaga je slo v upadek. Kljub temu je sedaj na trgu na izbiro mnogo tega priljubljenega sočivja. Prispela je dalje tudi večja pošiljka korenja. — V sredo je živilski trg zelo oživel. Na trg je prišla prva pomladanska rdeča redkvice, ki je bila po eno liro šopek. Neka ženska je ponujala tudi prve liste rabarbare. Trije listi so bili 2 liri. Precej je bilo napradaj lepega regrata, dalje nekaj špinace in izredna posebnost so bile koprive, ki jih je prodajal neki deček. Iz kopriv lahko gospodinjstvo napravi prav okusno prikuho v obliki špinace. Vrtnarji goje v sedadi večje prostore in začeli prodajati razne sadike, zlasti solato, peso, kapusnice in drugo. Tudi raznega cvetja je bilo mnogo, tako prve lepe mačke za gredice. Okoli semenaric je vedno živahno. Največje povpraševanje pa je po čebuljku. Tega zelo primanjkuje.

Dimnikarski pomočnik kot podstrešna sraka

Dimnikarski pomočnik Dušan je izrabljaj svoj poklic in zaupljivost strank, da je ob ugodnih prilikah smuknil v kako podstrešno stanovanje ter od tam odnašal najrazličnejše predmete in dobrine. Državni tožilec mu je v obtožnici naprtil kar osem podstrešnih tatvin, toda sodnik-podpecne na okroglnem sodišču je pomočnika spoznal le v 5 primerih za krivega tatvine in ga obsodil na 10 mesecev strogega zapora, ker si je prilastil razne predmete v skupni vrednosti okoli 4200 lir.

Poljske koziče

Ozemlje sedanje Ljubljanske pokrajine je bilo včasih znano, da izvažajo največ poljskih kozič ter da v tem oziru ne more tekmovali z njim nobena pokrajina v Evropi. Sicer žive polhiti tudi drugod, vendar jih nikjer ne love v tako velikem obsegu in tako, kakor na Dolenjskem in Notranjskem. Zaradi razmer vojnega časa je bil lansko jesen poljski lov skoraj nemogoč, pa tudi žir ni lani dobro brodil in zato tudi polhovi ni bilo dosti. Kljub temu pa zadnje dni poljski lovci le prinašajo ne-

Terjatve internirancev

Vsi bivši interniranci v italijanskih taboriščih, ki so svoječasnno prijavili pri ravnanstvu računovodstva svoje terjatve, ki so nastale iz neizplačanih taboriščnih bonov in nedostavljenih odnosno neizplačanih denarnih pošiljk, naj se zgledajo čimprej med uradnimi urami zaradi izplačila njihovih terjatev pri finančnem oddelku šefa pokrajinske uprave (Bleiweisova cesta št. 13, soba 26). Ta objava se ne nanaša na eventualne druge prijavljene terjatve internirancev izguba obleke in paketov, zaslužek za dela, denar pri taboriščnih komandah, za katerega niso bili izdani boni itd.).

Razne nesreče in poškodbe

V mestnem zavodu za onemogle v Japljevi ulici št. 2 stanujoča, 79letna Uršula Skokova, rojena v Predvoru pri Kranju, je padla po stopnicah in se hudo poškodovala v desnem kolku. — Trgovski sodnik, 29letni Ernest Kovacič, stanujoč v Peruškovi ulici, se je v sredo hudo opeklo po glavi in vratu. Prepeljan je bil v šlajmerjev dom. — V kurilnici državnih železnice ob Vilharjevi cesti zaposleni pleskar Ivan Gerkman, stanujoč v D. M. v Polju je dobil pri strojnem delu hude poškodbe po životu. — Strojevodja državnih železnice, 34letni Ivan Tiller si je pri skoku z vlaka izvinil desno nogo. — Služkinja Pepca Žnidaršičeva, stanujoča na Miklošičevi cesti št. 1 si je pri delu poškodovala desno roko. — Posestnik-begunec Jože Krizman, doma iz okolice Zagradca, je na Dolenjski cesti št. 6 padel z lestve in si zlomil desno nogo. — Na Rimski cesti št. 11 stanujoča zasebnica Stefanija Gergoletova je padla po stopnicah in se močno poškodovala na glavi.

Osveta

J. E. POLÁK

3

Izvirna porest iz časov Kelto v naših krajih

Na moj krik je zbežal medved v gozd, jaz pa sem se, menda ob lastnem kriku, prebudila in bila sem od strahu vsa potna. Tolistobar, kaj naj to pomeni? konča kneginja in pogleda svojega moža z vprašujočim pogledom.

»Helvesvinta, prav nič!« reče knez. »Sanje so sanje!«

»Tolistobar,« prosji kneginja kneza, »sanje nas spominjajo, da bodimo previdni. Tolistobar, ne hodite te dni na lov!«

Zdajci se oglasi rog stražnika Virdomara, ki je strajal ob vhodu v gradišče. Vhod je imelo gradišče samo eden; ta vhod so zapirali z močnimi vrati, ki so bile zgrajene iz močnih tramov in tako težke, da jih je moralo zapirati in odpirati vselej po več mož; toda preden se je prišlo do teh vrat, je bilo treba dvigniti iz močnih goli prirejeno lesa, ki se je dala dvigniti in spuščati med tečajji iz ugaletih močnih tramov.

Ta vhod je bil zastražen s stražnico, ki je bila podobna iz trt in vrb spletni z mahom opazeni in z ilovico zama-

zani kolibi. Ta koliba je bila postavljena na štiri visoke mlaje in do nje je bilo moč priti samo po enoramni dolgi lestevici, ki jo je potegnil stražnik vselej za seboj, in sicer tako visoko, da od tal ni bilo moči izlepa do nje. Da je bila okolica vhoda pregledna tudi ob nočeh brez lune in brez zvezd, so bile stražniku na razpolago baklje, ki jih je prižgal ob takih prilikah.

Ko se oglasi rog stražnika Virdomara ponovno, se ozre kneginja zaskrbljeno v kneza...

»Tolistobar, kaj pomeni to?« vpraša kneginja kneza.

»Da gremo jutri že navsezgodaj na lov, ki bo trajal tri dni,« pojasnjuje knez kneginji.

»Tolistobar, ne hodi jutri na lov! Lepo te prosim! Tolistobar, ne hodi!« prosji kneginja in sklene ob prošnji svoji lepi roki.

Kar so se začeli oglašati rogovi od vseh strani in naznajat, da so vabilo razumeli in ga poslali v tihi noči v druga naselja.

»Helvesvinta, nič se ne boj,« tolaži knez ženo; »na lov sem vedno previden; še bolj bom te dni, ker me prosiš; sicer pa ne morem več nazaj, če bi tudi hotel; zakaj vest je poslana v svet; in vesti, ki jo je poslal v svet knez Tolistobar, knez Tolistobar ne prekliče več; zakaj taka menjava misli ni vredna onega, ki noče umreti doma na skrini in iti peš, brez konja in orožja, k boginji pekla, da ga zapre za temni plot, kjer ni več luči, lova, boja in veseljačenja, temveč samo tema, ki jo vidiš tik pred seboj, a je ne moreš zagrabiti; zakaj taka zamenjava misli ni vredna moža, ki hoče po smrti pojezditi na konju in v polni bojni opremi preko božjega mostu v nebesa k bogu, ki nam daje na zemlji dan in noč, a v nebesih se po smrti luč, lov, boj in veseljačenje, ki mu ni ne konca, ne kraja.«

Kneginja je molčala; zakaj vedela je, da bi bila vsaka nadaljnja prošnja zaman; sosebno zato, ker je stražnik Virdomar zabil iznova in naznanil, da se je vrnila vest, ki je oznanjala, da sta umela poziv kneza dol in breg, in se mu bodo jutri navsezgodaj odzvali vsi oni, ki se jih le-ta poziv tiče.

Tako obveščanje, s trobenjem na tur-rov rog, je bilo za časa Kelto podobno našemu današnjemu obveščanju potom telefona ali radija. Sicer to obveščanje ni bilo tako hitro, a že v nekaj urah je bila vest razglašena na vse strani; zakaj Kelti so razbrali že iz načina tro-

benja, kaj pomeni trobenje stražnikov; zato pa so za stražnike izbirali le voj-nike, ki so imeli dober vid in tenak posluh.

Pred odhodom iz sobe reče kneginja knezu še tole:

»Tolistobar, lahko noč! Bodi te dni na lov!«

»Helvesvinta, bom!« tolaži knez kneginjo, ko jo spremlja do izhoda sobe. »Lov bo v teh treh dneh tak, da ga lovci ne bodo pozabili izlepa!«

»Da bi ne bil konec lova žalosten,« reče kneginja, objame kneza, ga poljubi in mu stisne ob slovesu obe roki.

Tiste noči kneginja Helvesvinta ni mogla izlepa zaspati; zaspala je šele proti jutru. Proti jutru pa je zaspala tako trdno, da ni čula, kdaj so lovci odšli, čeprav je bilo na knežjem dvorcu tiste-ga jutra precej klicanja, ropota, rezgetanja in lajanja.

3.

Knez Tolistobar se ni motil, ko je prejšnjega večera trdil, da bo večeru, odetemu v žarečo večerno zarjo, sledil krasen sončen dan.

Stražnik Virdomar je zabil v mlado jutro in oznanjal, da se bo treba odpraviti na lov.

Bilo je še precej mračno. Po dolinah so se valile goste, težke in sive megle, da je bilo raz hribe in griče videti kot bi po dolinah valovilo svinčeno morje in se zaganjalo s svojimi valovi med drev-

je po gričih in hribih, ki so bili videti v tem meglenem morju kot otoki in polotoki; zakaj za časa naše povesti raz hrib, na katerem stoji sedaj cerkev svetega Miklavža, ki je videti od daleč kot labod, stegujoč svoj dolgi vrat proti nebu in ozirajoč se na hribe, griče in polja, ni bilo videti nobenega polja in nobenega travnika; zakaj ozemlje, kjer so sedaj polja in travniki, je bilo poraslo z gozdovi in močvirnatimi lokami; močvirnat je bil svet v podnožju hriba, pa tudi dalje od tod proti jugu, vzhodu in zahodu; osebnost ob pomladi in jeseni, ko so se razile vode studencev in potokov preko ozkih in plitvih strug in so vdrle tudi podtalne vode pod mlo nebo.

Na pristavi gradišča je bilo vse živo; hlapeci so osedlaval konje in jim privezovali na določena mesta kopja, kije in sekire; kar pa je bilo manjšega orožja in orodja za lov, so nosili lovci sami; zakaj prač, torb s kameni za prače, ročnih sekir, nož in lovskih rogov niso pritrjevali in privezovali na opremo konj.

Gonjati so črede konj komaj kotili zakaj vsi psi so že instinktivno čutili, da pojejo na lov, kjer se dobi lahko lep kos svežega mesa, oblitega še s topli krvjo; lajali, zavijali, cvili in zaganjali so se tako kot bi hoteli potrgati vse povodce in se razliti po dolinah in bregovih.

Zdajci se oglasi rog stražnika Virdomara iznova in njegov glas se razljuje po vsej pristavi.